

جلد اول

مهدویت و امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف
در دوران امامت امام عسکری علیه السلام

سرشناسه: رضایی، محمدعلی، ۱۳۵۰ -
 عنوان و نام پدیدآور: اطلس مهدویت / نویسنده محمدعلی رضایی.
 مشخصات نشر: اصفهان: مرغ سلیمان، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.: مصور (رنگی). ۲۹×۲۲ س.م.
 شابک: ۴-۲۵-۷۴۵۳-۶۰۰-۹۷۸-۲۶-۱-۱ : دوره: ۱-۲۶-۷۴۵۳-۶۰۰-۹۷۸-۲۶-۱ : ج: ۱.
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق -
 موضوع: مهدویت
 Mahdism: موضوع
 موضوع: مهدویت -- تحقیق
 Mahdism -- Resaerch: موضوع
 شناسه افزوده: بنیاد مهدویت و آینده پژوهی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ الف ۶ / BP۲۲۴
 رده بندی دیویی: ۴۶۲/۲۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۴۰۱۶۱

انتشارات: مرغ سلیمان
 نویسنده: محمدعلی رضایی
 بازنگری محتوایی و بازخوانی: دکتر اصغر منتظرا...
 تصحیح متون و تحقیق منابع: رسول صادقیان
 بازخوانی و تکمیل محتوای علمی: مهدی نیلی پور، رسول صادقیان،
 حمیدرضا حبیبی، محسن آدم زاده
 ویراستار ادبی: حمیدرضا حبیبی، محسن آدم زاده
 حروف نگار: صدیقه رضایی
 طراحی و صفحه آرایی: علی صادقیان
 قطع، تعداد صفحات: رحلی، ۱۶۰ صفحه
 نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۶
 شابک: ۴-۲۵-۷۴۵۳-۶۰۰-۹۷۸
 شابک دوره: ۱-۲۶-۷۴۵۳-۶۰۰-۹۷۸
 شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۳۰۰،۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷

پیشگفتار

۱۰

مقدمه: درآمدی بر ضرورت ها

۱۱

۱. ضرورت اطلس نگاری مهدویت

۱۲

۲. مفهوم شناسی

۱۲

۱-۲ اطلس

۱۳

۲-۲. مهدویت، امام مهدی علیه السلام

۱۳

۳-۲. معنای اصطلاحی مهدویت

۱۳

۴-۲. پیشینه اطلس نگاری مهدویت - شیعی

۱۴

۵-۲. امام عسکری علیه السلام

۱۴

۶-۲. مهدویت در دوران امام علیه السلام در علیه السلام

۱۴

۳. مبانی و پیش نیازهای اطلس مهدویت

۱۴

۱-۳. مبانی انسان شناسی

۱۶

۲-۳. آینده گرایی یا سلفی گرایی

۱۷

۳-۳. انسان شناسی تاریخی

۱۹

مفهوم خاتمیت

۲۰

دیدگاه شیعه به گذشته و آینده تاریخ

۲۳

۴-۳. شیعه در دوران انسان ۲۵۰ ساله

۲۴

گاه شمار موازی خط امامت و خلافت در دوران ۲۵۰ ساله

۲۶

توضیح مراحل گاه شمار تحلیلی دوران ۲۵۰ ساله:

۲۷

۵-۳. نسبت انسان شناسی تاریخی با مهدویت

۲۸

فصل اول: مهدویت از آموزه تا واقعیت در سه قرن اول هجری

۳۰

در آمد

۳۱

۱-۱. نگاهی به مهدویت در فرهنگ حدیثی

۳۱

۱-۱-۱. فرهنگ حدیثی اهل سنت

۳۱

۱-۱-۱-۱. طبقه شناسی محدثان

۳۲

جدول موضوعی احادیث مهدوی در سلسله احادیث اهل سنت براساس زمان و محل صدور

۳۳

ادوار و طبقه شناسی محدثان مهدوی اهل سنت از صحابه تا زمان مؤلفین و مصنفین حدیث

۳۸

مصنفان اهل حدیث عامه در سه قرن نخست

۴۰

جغرافیای حضور محدثین اهل سنت

۴۱

۲-۱-۱-۱. گونه شناسی احادیث مهدوی اهل سنت

۴۲	۱-۱-۳. مدل شناسی آسیب‌های مهدوی در جامعه اهل سنت (با تمرکز بر دوره صدر اسلام)
۴۲	مدعیان انحرافی مهدویت از صدر اسلام تا آستانه تولد آن حضرت
۴۴	گونه شناسی روایات مهدوی
۴۴	جغرافیای سوء استفاده از مهدویت در قرن دوم هجری قمری
۴۵	۱-۲. فرهنگ حدیثی شیعه
۴۵	۱-۲-۱. فرایند صدور احادیث مهدوی
۴۷	۱-۲-۲. موضوع شناسی احادیث مهدوی
۴۷	۱-۲-۳. گزارشی از مؤلفان احادیث مهدوی شیعی (در سه قرن صدر اسلام)
۴۸	مؤلفان شیعی مهدوی از آغاز تا میلاد موعود
۵۰	۱-۲-۴. گزارشی از چالش‌های جامعه شیعی در مسئله مهدویت (تا پیش از تولد امام زمان علیه السلام)
۵۲	۲-۲. نبرد نرم و سخت در مسئله مهدویت
۵۴	جمع بندی

فصل دوم: بست‌های انسانی و تاریخی و جغرافیایی ولادت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

۵۷	درآمد
۵۷	۱-۲. شجره شناسی امام مهدی عجله الله تعالی فرجه الشریف
۵۸	درختواره نسب امام زمان علیه السلام : معرفی مادران اهل بیت علیهم السلام
۶۰	۲-۲. شخصیت شناسی مادر گرامی علیها السلام : م زمان علیها السلام و نسب علیها السلام
۶۰	نظریات گوناگون درباره مادر موعود علیها السلام
۶۴	گاه شمار زندگانی مادر حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف
۶۵	نقشه سفرهای مادر حضرت صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف
۶۵	نمایی از فتوحات اعراب در روم
۶۶	۳-۲. شهرهای نوپدید اسلامی
۶۸	درباره شهر سامرا
۷۲	۴-۲. شیعه شناسی از آغاز تا آستانه میلاد موعود
۷۶	سازمان وکالت
۷۷	گاه شمار سازمان وکالت از آغاز تا آستانه غیبت صغری
۸۰	جغرافیای پراکندگی شیعه در زمانه امامت امام عسکری علیه السلام

فصل سوم: گاه شمار مهدویت در دوران امامت امام عسکری علیه السلام

۸۵	پیش درآمد
۸۶	یادآوری: روش شناسی شکلی و محتوایی
۸۷	رویدادهای پیش زمینه میلاد موعود علیه السلام در زمان امام هادی علیه السلام
۸۹	نقشه رویدادهای مهم جهان اسلام در دوران امامت امام حسن عسکری علیه السلام
۹۰	رویدادهای شش سال پایانی زندگی امام حسن عسکری علیه السلام
۹۰	رویدادهای سال ۲۵۴ ق، از آغاز تا ماه رجب
۹۱	رویدادهای سال ۲۵۴ ق، از ماه رجب تا پایان سال
۹۵	رویدادهای سال ۲۵۵ ق، پیش از تولد حضرت مهدی علیه السلام
۹۸	سال ۲۵۵ ق، رویداد تولد حضرت مهدی علیه السلام

۹۹	سال ۲۵۵ ق، رویداد پس از تولد حضرت مهدی علیه السلام
۹۹	رویدادهای سال ۲۵۶ ق
۱۰۲	رویدادهای سال ۲۵۷ ق
۱۰۴	رویدادهای سال ۲۵۸ ق
۱۰۵	رویدادهای سال ۲۵۹ ق
۱۱۱	رویدادهای سال ۲۶۰ ق، تا ماه ربیع الاول
۱۱۲	رویدادهای سال ۲۶۰ ق، از اول ربیع الاول تا شهادت
۱۱۳	رویدادهای سال ۲۶۰ ق، هشتم ربیع الاول (شهادت امام)
۱۱۵	رویدادهای سال ۲۶۰ ق، نهم ربیع الاول تا آخر ماه
۱۱۸	رویدادهای سال ۲۶۰ ق، از اول ربیع الثانی تا پایان سال
۱۲۰	جمع بندی و نتیجه گیری ها
۱۲۰	الف: جمع بندی، توصیفی-آماري
۱۲۱	۱. افراد و گروه ها که به اذن امام حسن عسکری علیه السلام موعود را دیده اند: براساس گاه شمار پنج ساله
۱۲۲	گاه شمار قریبی دیدارها، طول سال های ۲۵۵ تا ۲۶۰ هجری قمری
۱۲۳	۲. زندان های امام عسکری علیه السلام جهت ممانعت از تولد موعود علیه السلام
۱۲۴	۳. موعودگرانی قم و قمی ها در زمان امام عسکری علیه السلام
۱۲۵	۴. استفاده امام حسن عسکری علیه السلام از سلاح و ابزار علیه دشمنان امامت
۱۲۶	۵. نامه ها و توقیعات امام عسکری علیه السلام در موضوع مهرویت
۱۲۸	۶. احادیث مهدوی امام حسن عسکری علیه السلام
۱۴۶	ب: جمع بندی تحلیلی
۱۴۶	۱. جایگاه سلامت و ثبات سازمان وکالت
۱۴۶	نگاهی گذرا به زندگی عثمان بن سعید در دوران امام عسکری علیه السلام
۱۴۷	۲. مسئله ائتلاف بی سابقه خلافت عباسی و جریان انحرافی
۱۴۷	۳. تلاش امام غائب برای اثبات حقانیت خود
۱۴۸	۴. دستاوردهای اطلاعاتی جامعه شیعه در تحمل امانت مهدویت
۱۴۸	راهنمای اطلاعاتی در سیره سیاسی و اجتماعی امام عسکری علیه السلام
۱۴۹	۵. نقش آفرینی تاریخی بانوان اهل بیت علیهم السلام
۱۵۰	سخن پایانی

۱۵۳	فهرست طرح های گرافیکی
۱۵۴	فهرست جداول
۱۵۴	فهرست نقشه ها
۱۵۴	فهرست نمودارها
۱۵۵	فهرست رویدادهای شش سال پایانی زندگی امام حسن عسکری علیه السلام
۱۵۹	فهرست منابع

مقطع تاریخی کنونی یعنی انسان از حساس ترین مقاطع زندگی بشر است، زیرا در این دوره از سویی انواع مفاسد اجتماعی، اعتقادی، اقتصادی و سیاسی انسان ها را محاصره کرده و زندگی را به نام اهل بیت (علیهم السلام) تلخ و ناگوار ساخته و از دیگر سوی، بشارت های قرآنی و روایی، آینده ای روشن را در میان این همه تاریکی ها نوید می دهند.

از دیدگاه کلامی، این بازه زمانی پرماجرا، دوران امام مهدی (علیه السلام) نامیده می شود، دوره ای که خود به سه بخش: "غیبت"، "ظهور" و "حکومت" تقسیم می شود. از جمله وظایف اصلی پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در بخش غیبت، بخش دین کنونی، تقویت باورهای فردی و اجتماعی به وجود مقدس امام مهدی (علیه السلام)، حفظ امانت های دینی، تلاش برای ایجاد حس انتظار سازنده در امت اسلام، زمینه سازی برای ظهور و درخواست عملی و متضرعانه برای تعجیل در ظهور از درگاه الهی است. ارائه معارف مهدویت با روش های نوین و نظام مند، از بهترین و کارآمدترین راه های ایجاد شناخت فردی و اجتماعی نسبت به امام زمان (علیه السلام) است که شیوه ارائه معارف به صورت اطلس گونه، از زیبا ترین و موثرترین این روش هاست، بدین منظور و براساس وظیفه هویتی بنیاد مهدویت و آینده پژوهی، برآن شدیم تا محصول کوشش علمی جناب آقای حجة الاسلام محمدعلی رضایی را با طراحی محتوایی و ادبی و تصحیح و تحقیق آماده برای تصویرپردازی و کاراطلسی نماییم. این اثر فاخر، پس از طی هشت مرحله، به بهره برداری رسید و به زیور طبع آراسته شد:

اول: تولید متن اولیه اطلس مهدویت به قلم حجة الاسلام جناب آقای محمدعلی رضایی؛

دوم: بازنگری محتوایی و بازخوانی متون با کوشش دکتر اصغر منتظرالقائم
استادیار دانشگاه اصفهان در رشته تاریخ اسلام؛
سوم: بازخوانی و تطبیق و تکمیل مطالب اولیه با اسناد بالا دستی مهدویت
و تصحیح و تحقیق منابع به کوشش واحد پژوهش بنیاد مهدویت ،
حجة الاسلام جناب آقای رسول صادقیان؛
چهارم: بازخوانی و تکمیل محتوای علمی اطلس به همت مسئول بنیاد
مهدویت و همچنین مسئول آموزش بنیاد حجة الاسلام جناب آقای محسن
آدمزاده؛

پنجم: اعمال نظرات کارشناسان پژوهشی به منظور تصحیح محتوای
اطلس؛

ششم: ویراستاری ادبی و محتوایی اطلس به قلم حجة الاسلام جناب آقای
م. رضا حبیبی؛

هفتم: طراحی جداول و مکان یابی نقشه های جغرافیایی متناسب با
موضوعات علمی هر فصل؛

هشتم: تهیه و تصویرسازی حداکثری برای مباحث هر فصل و
تصویب هر یک پس از مشورت های چندگانه به همت حجة الاسلام
جناب آقای عدی مادیان.

سرانجام جلد اول "اطلس مهدویت" پس از یک سال تلاش پی در پی ،
بازنگری ، بازطراحی و ویراستاری ، در بهار ۱۴۳۸ هجری قمری به مرحله
چاپ رسیده و به همه ی مهدوی پژوهش و دوستداران امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) تقدیم می شود.
لازم به ذکر است موضوعات نخستین مجلد اول اطلس مهدویت با تمرکز بر
شش سال آغازین زندگی امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه) و به اشتراک زندگی ایشان با
پدر بزرگوارشان ، امام حسن عسکری (عجل الله تعالی فرجه) و با نگاه به پیشینه ی تفکر شیعی و
احادیث مهدوی از زبان مبارک پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و آله) و اهل بیت (علیهم السلام) ، تنظیم شده است.
توفیق تنظیم و تولید چهار مجلد دیگر از این مجموعه ، و خبر که به دیگر
دوران زندگی امام عصر (عجل الله تعالی فرجه) اختصاص دارد را از درگاه خداوند خواستاریم.

مسئول بنیاد مهدویت و آینده پژوهی - بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه)

استان اصفهان

مهدی نیلی پور

۱۴۳۸ هجری قمری